

Uzaktan E?itime Özgü Beden E?itimi Dersi Temel Psikolojik ?htiyaçlar Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Uzaktan E?itime Özgü Beden E?itimi Dersi Temel Psikolojik ?htiyaçlar Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32413>

Özet

Uzaktan E?itime Özgü Beden E?itimi Dersi Temel Psikolojik ?htiyaçlar Ölçe?i (TOAD), Self-Determinasyon Teorisi (SDT) çerçevesinde, ö?rencilerin uzaktan e?itim ortam?nda ald?klar? beden e?itimi derslerine özgü olarak ya?ad?klar? temel psikolojik ihtiyaçlar?n (özerklik, yetkinlik ve ili?kisellik) alg?lanan düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilm? bir araçtır. 2021 y?l?nda Elif Nilay Ada taraf?ndan geli?tirilen bu ölçek, özellikle COVID-19 pandemisi gibi zorunlu uzaktan e?itim dönemlerinde, ö?rencilerin motivasyonel ve psikolojik refahlar?n? anlamak için kritik öneme sahiptir. Ölçek, çevrimiçi ö?renme ba?lam?n?n getirdi?i benzersiz dinamikleri ve zorluklar? dikkate alarak Temel Psikolojik ?htiyaçlar Teorisi'nin spor ve egzersiz psikolojisi alan?ndaki uygulamalar?n? geli?letmektedir.

Anahtar Kelimeler

Uzaktan e?itim, beden e?itimi, temel psikolojik ihtiyaçlar, Self-Determinasyon Teorisi, özerklik, yetkinlik, ili?kisellik, ölçek geli?tirme.

Yazarlar

Elif Nilay Ada

Amaç

Ölçe?in temel amac?, uzaktan e?itim sürecinde yürütülen beden e?itimi derslerinde ö?rencilerin alg?lad??? özerklik, yetkinlik ve ili?kisellik ihtiyaçlar?n?n tatmin veya tatminsizlik düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçebilecek, ba?lama özgü bir psikometrik araç geli?tirmektir. Pandemi döneminde fiziksel aktivite ve spor derslerinin çevrimiçi platformlara ta??nmas?n?n yaratt??? pedagojik ve psikolojik zorluklar göz önüne al?nd???nda, bu ölçek, e?itimcilerin ve ara?t?rmac?lar?n ö?rencilerin psikolojik sa?l???n? destekleyici stratejiler geli?tirmesine yard?mc? olmay? hedeflemiştir.

Geli?tirme çal??mas?, uzaktan ö?renme ortam?n?n fiziksel k?s?tlamalar?, sosyal etkile?im eksikli?i ve bireysel sorumlulu?un artmas? gibi faktörlerin, ö?rencilerin temel psikolojik gereksinimleri üzerindeki etkilerini sistematik olarak incelemek üzere tasarlanm???r. Bu ba?lamda, ölçek, geleneksel yüz yüze e?itimde kullan?lan mevcut araçlardan farklı olarak, sanal ö?renme deneyimlerine özgü maddeler içermektedir.

Yap?

Uzaktan E?itime Özgü Beden E?itimi Dersi Temel Psikolojik ?htiyaçlar Ölçe?i, Edward Deci ve Richard Ryan taraf?ndan geli?tirilen Temel Psikolojik ?htiyaçlar Teorisi (BPN) temelinde

yap?land?r?lm??t?r. BPN, insan motivasyonunun ve psikolojik sa?l???n?n üç evrensel ve do?u?tan gelen ihtiyac?n tatminine ba?l? oldu?unu öne sürer:

Özerklik (Autonomy): Bireyin davran??lar?n?n kendi iradesiyle belirlendi?ini ve ki?isel de?erleriyle uyumlu oldu?unu hissetme ihtiyac?d?r. Uzaktan e?itimde bu, ö?rencilerin ders materyali seçimi, ö?renme h?z? ve aktivite uygulamas? üzerinde ne kadar kontrol sahibi olduklar?n? ifade eder.

Yetkinlik (Competence): Bireyin çevresiyle etkili bir ?ekilde etkile?ime girme ve arzu edilen sonuçlar? elde etme becerisine sahip oldu?unu hissetme ihtiyac?d?r. Çevrimiçi beden e?itiminde bu, ö?rencilerin egzersizleri ba?ar?yla yapabilme, teknikleri ö?renebilme ve geri bildirim alabilme kapasitelerine olan inançlar?n? yans?t?r.

?li?kisellik (Relatedness): Bireyin ba?kalar?yla güvenli ve sevgi dolu ba?lar kurma, ait olma ve önemsenme ihtiyac?d?r. Uzaktan e?itimde sosyal izolasyon riski yüksek oldu?undan, bu boyut, ö?renci-ö?retmen ve ö?renci-akran aras?ndaki sanal sosyal ba?lar?n kalitesini ölçer.

Ölçek, bu üç temel psikolojik ihtiyac?n uzaktan beden e?itimi dersleri ba?lam?nda nas?l alg?land???n? çok boyutlu bir yap?da de?erlendirir.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??mas?, psikometrik aç?dan sa?lam bir yap?y? desteklemek üzere titiz geçerlik analizleri içermi?tir. Çal??mada, ölçe?in yap? geçerli?ini tespit etmek amacıyla hem aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemlerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r (Standart ölçek geli?tirme prosedürleri gere?i). DFA sonuçlar?, ölçe?in teorik olarak beklenen üç faktörlü yap?s?n?n (Özerklik, Yetkinlik, ?li?kisellik) veriyle uyumlu oldu?unu göstermi?tir.

Ayr?ca, ölçek maddelerinin ilgili teorik yap?y? temsil etme derecesini belirlemek için kapsam (içerik) geçerli?i sa?lanm??t?r. Bu süreçte, beden e?itimi, spor psikolojisi ve psikometri alanlar?ndan uzman görüşlerine ba?vurulmu? ve maddelerin uzaktan e?itim ba?lam?na uygunlu?u de?erlendirilmi?tir. Bu geçerlik çal??malar?, TOAD'?n çevrimiçi beden e?itimi derslerine özgü ihtiyaçlar? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlı??? ve kararlı???, güvenirlik analizleri aracılığıyla incelenmi?tir. ?ç tutarlı?k güvenirlik katsay?s? olan Cronbach Alfa de?erleri, ölçe?in bütünü ve alt boyutlar? için yeterli düzeyde yüksek ç?km??t?r (Standart akademik çal??malarda 0.70 ve üzeri kabul edilir). Bu yüksek de?erler, ölçekteki maddelerin ayn? teorik yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü

kan?tlamaktadır.

Güvenirlilik analizleri, ölçe?in farklı durumlarda ve zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar üretti?ini göstermektedir. Özellikle uzaktan e?itim gibi hızlı de?i?en bir ortamda, aracın kararlılı??, elde edilen verilerin güvenilirli?i açısından hayati önem taşımaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek, çok boyutlu yap?sın? doğrulamak amacıyla Faktör Analizine tabi tutulmuştur. İlk olarak, veri setinin yap?sın? ke?fetmek için Aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmış ve bu analiz, ölçe?in temel psikolojik ihtiyaçlar teorisi ile uyumlu olarak üç ana faktörden oluştu?unu ortaya koymuştur: Özerklik, Yetkinlik ve ?lîkisellik.

Daha sonra, bu yap?nın örneklemden bağımsız olarak do?rulanıp do?rulanmadığını test etmek amacıyla Do?rulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. DFA sonuçları, uyum indekslerinin (örneğin, CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir sınırların içinde oldu?unu göstererek, ölçe?in üç faktörlü yap?sın?ın sağlam oldu?unu ve uzaktan beden e?itimi bağlamında temel psikolojik ihtiyaçlar?ı başarıyla aydınlatti?ini kanıtlamıştır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Psikometrik Ölçek)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Ölçe?in tam derecelendirme yap?sı orijinal makalede belirtilmemiş olup, tipik olarak 5'li veya 7'li Likert yap?sı kullanılmıştır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite öğrencileri veya uzaktan e?itim gören diğer e?itim kademelerindeki öğrenciler (Beden E?itimi dersi alan).

Yaş Grubu: Ergenlik dönemi sonrası ve genç yetişkinlik (Genellikle üniversite öğrencileri).

Popülasyon Detayları: Uzaktan e?itim modeliyle beden e?itimi derslerine katılan öğrenciler.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim ölçe?i. Katılımcılar, uzaktan beden e?itimi deneyimlerine ilişkin maddelere ne ölçüde katıldıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Ölçek geliştirme, psikometrik özellikler, koronavirüs, uzaktan öğrenme, motivasyon, spor psikolojisi, temel psikolojik ihtiyaçlar.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: elifnilayada@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Bu ölçek, akademik bir geli?tirme çal??mas? olup, 2021 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için genellikle yazardan izin al?nmas? gerekmektedir. ?leti?im bilgileri, sorumlu yazar Elif Nilay Ada'ya ula?mak için mevcuttur.

Test Y?l?: 2021

Kaynaklar

Ada, E. N. (2021). Uzaktan E?itime Özgü Beden E?itimi Dersi Temel Psikolojik ?htiyaçlar Ölçe?i geli?tirme çal??mas?. *Türkiye Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 1-9. <https://doi.org/10.32706/tusbid.926646>

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ula??labilir: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: uzaktan-egitime-ozgu-beden-egitimi-dersi-temel-psikolojik-ihtiyaclar-olcegi-toad.pdf

Uzaktan E?itime Özgü Beden E?itimi Dersi Temel Psikolojik ?htiyaçlar Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi için lütfen referans olarak belirtilen makaleye ba?vurunuz.